

Nieuwsbrief 37 van de zwerfsteengroep augustus 2010

Op 12 juli was de thema avond gewijd aan vakantie vondsten c.q. recente vondsten.

Conny was naar Spitsbergen geweest, een geologisch zeer gevarieerd land. Behalve enkele stenen toonde ze vele foto's van bergen, ijsberen, gletsjers en vogels en nog veel meer. Hopelijk zit er een lezing voor de club in.

Jaap en Teunie waren naar Zuid-Frankrijk geweest. Naar Loupian om uit miocene mergel haaiantanden te verzamelen. Een andere groeve leverde dikke oesters. Oost van Montpellier werden enkele stromatolieten verzameld, gedesintegreerd uit grove conglomeraten.

Rob toonde een aantal fraaie vondsten uit het havengebied van Antwerpen, waaronder een schitterende bovenkaakse hemipristis.

De verenigingsexcursies naar Winterswijk en Markelo hadden ook het een en ander opgeleverd. Frans liet wat oölietzand zien dat zijn oorsprong vindt bij een drinkwaterbedrijf. Daar wordt kalk uit het water gehaald in een proces dat tot deze oölieten leidt. Dit materiaal wordt gestort in de groeve in Winterswijk en samen met de zelf gewonnen kalk daar tot vulstof wordt verwerkt.

Op 9 augustus was het onderwerp stenen waar geologische processen sporen op hadden nagelaten. Eerder hebben we hier al over gesproken onder de noemer processchouw stenen. Zie ook het verslag van de bijeenkomst van juli 2008.

Louis toonde een gezaagde en geslepen zwarte porfier waarvan de buitenzijde wit was als gevolg van chemische verwerking. Rob had een grote rode vuursteen, de rode kleur is ook een verwerkingwestie.

Er passeerden diverse fraaie windkanters de revue, geslepen door zandstormen op de kale toendra tijdens het weichselien. Bijzondere stukken: een Stockholm vlekkenkwartsiet met boven het oppervlak uitstekende 'pitten', een zoetwaterkwartsiet, een bontzandsteenconglomeraat waarvan de componenten ook weer gewindkanterd waren.

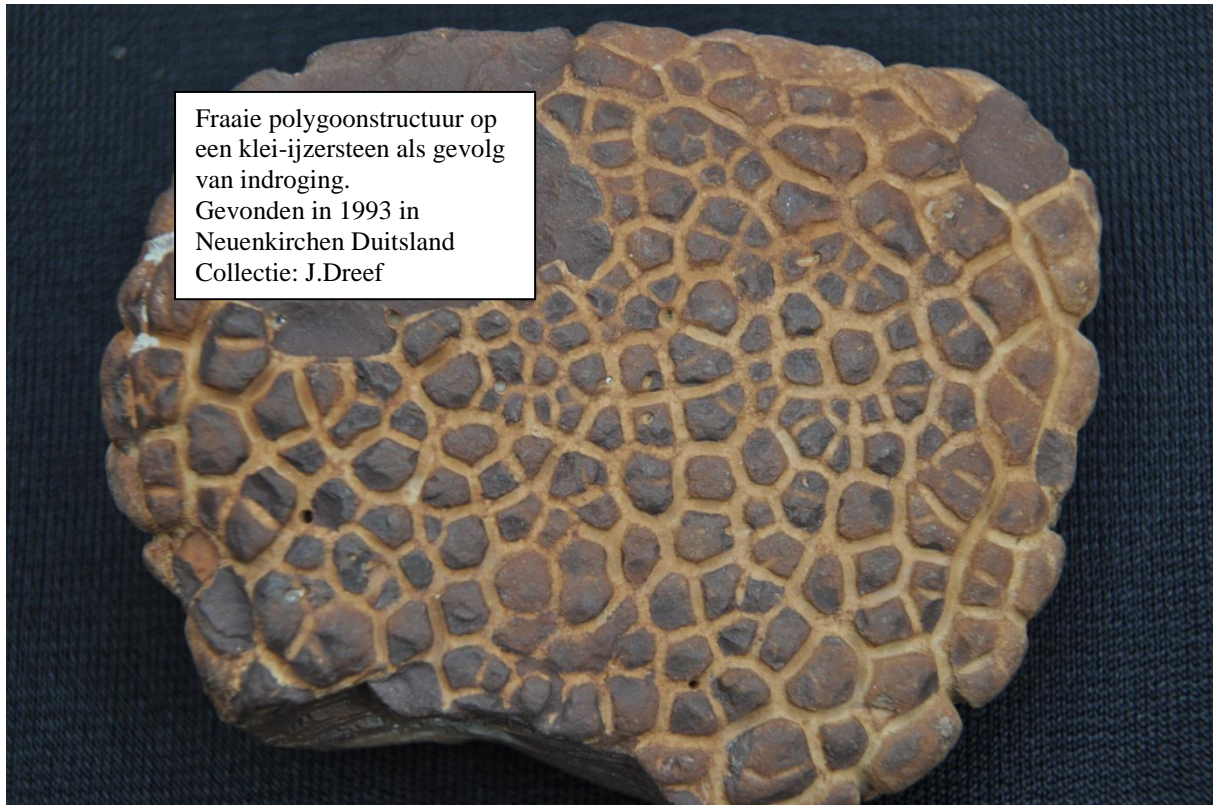
Breukvorming in het gesteente met verschuiving, te constateren aan oudere verkitte breuklijnen die plots verspringen. Frans toonde een fraai exemplaar als mede enkele tektonische breccies.

Rob toonde enkele xenolieten, vreemd gesteente opgenomen in een nieuw magma.

Er werden diverse stenen met gletsjerknarsen getoond. Deze knarsen worden veroorzaakt doordat het ijs de steen over een harde ondergrond schuift.

Bijzondere stukken: een stollingsgesteente met knarsen in 3 richtingen, een vuursteen met gletsjerknarsen en een cambrische stinkkalk uit Markelo met gletsjerknarsen,

Sommige windkanTERS vertonen taffoni's. Schuddebeurs heeft daar een fraai artikel over geschreven in Grondboor en Hamer. Taffoni's ontstaan op zwakkere plekken in het gesteente door afwisselend bevroren en dooien. Jaap en Rob toonden er enkelen.

Een indrogingsproces resulterend in een fraaie polygoonstructuur op een kleiijzersteen. Ook de klapperstenen, ijzer/leemconcreties van de Veluwe klapperen als gevolg van een indrogingsproces waardoor de leemkern los komt te liggen. Het laatste proces dat aan de orde kwam was dat van druipsteenvorming. Kalk is opgelost in water dat van het plafond van een grot of een betonconstructie druipt. Door dat er wat water verdampt blijft er een beetje kalk achter en ontstaan de bekende stalagmieten en stalactieten. Jaap liet een stukje zien uit Torremolinos in Spanje waarbij de concentrische opbouw goed zichtbaar is.

Stukje druipsteen uit
Torremolinos Spanje.
De concentrische opbouw
is mooi zichtbaar.
Collectie: J.Dreef

Literatuur:

- Het Keienboek 6-e druk door P. van der Lijn
- Grondboor en Hamer 1986-5
Windkeien met taffoni's in Nederland en aangrenzend West-Duitsland
door A.P.Schuddebeurs

J.D.